

Ponurý tieň ekumenizmu na hrobe svätého Petra.

Rozhovor s Pawłom Lisickim

pch24.pl

14. júla 2019 ✝ *História*

- Svätý Ambróz vyslovil peknú vetu: *Ubi Petrus, ibi ecclesia* - Kde je Peter, tam je Cirkev. Vieme, kde je Peter a teraz je potrebné z toho vyvodiť závery. Vtedy by objav Petrovho hrobu a jeho pozostatkov bol ozajstným uzdravujúcim liekom. Je však potrebná odvaha a viera zo strany súčasných nástupcov apoštola. Úprimne povedané, nevidím ju - hovorí Paweł Lisicki, šéfredaktor týždenníka *Do Rzeczy*, autor knihy „Rybárov hrob. Vyšetrovanie najväčšieho tajomstva vatikánskeho podzemia“.

Foto: Paweł Lisicki

Pán Ježiš zomiera na kríži. Počas jeho umučenia svätý Peter trikrát zapiera Syna človeka slovami: “Nepoznám tohto človeka”. Napriek týmto chvíľam slabosti a pochybností Spasiteľ Kéfasa nazve Skalou, na ktorú Kristus postavil svoju Cirkev, a brány pekla ju nepremôžu. Žiaľ, dnes mnohí katolíci majú dnes iba útržkovité vedomosti o činnosti prvého pápeža. Z čoho to vyplýva?

Ťažko povedať. Azda z obmedzeného počtu zdrojov? Alebo žeby bola Petrova osoba nejakým spôsobom zatienená iným veľkým apoštolom, svätým Pavlom? Alebo možno ide o to, že Peter, Skala, na ktorom bola postavená Cirkev, nie je z hľadiska súčasnej kultúry veľmi atraktívny? Nebol rebel a revolucionár, ale predovšetkým staviteľ. Bol svedkom, garantom, oporou a odovzdávateľom Pánových slov. Moderná doba všade hľadá originalitu, to, čo je excentrické, prekvapujúce, nečakané, takže Peter, ktorý bol poslušným služobníkom Slova, u mnohých môže vyvolávať averziu.

Nedostatok pozornosti venovanej Petrovi má svoje historické dôvody. Pre protestantov bol akoby nepriamo zodpovedný za vznik nenávideného pápežstva, takže neprekvapuje, že mnohí historici z protestantského prostredia sa snažili oslabiť význam jeho osoby. Je potrebné pripomenúť, že od začiatku, teda od Lutherovho vystúpenia v 16. storočí, protestantov charakterizovala silná a neúprosná nenávisť voči pápežstvu. Rím ako sídlo Antikrista, bol najdôležitejším prvkom ich spoločnej viery. Môžu sa rozchádzať v pohľade na význam Eucharistie, predestináciu, prvotný hriech, interpretáciu Písma – **nenávisť voči Rímu ich vždycky spájala a zjednocovala**. Kto hovorí a uvažuje o Petrovi, musí uvažovať o jeho nástupcoch, o pápežoch,

o pápežstve, o apoštolskej postupnosti, o Tradícii, o nemennej viere, o večnom Ríme – koľko nepríjemných tém pre súčasných skeptikov a oponentov katolíckeho náboženstva! Preto mnoho ľudí tak ľahko prijíma povesti o tom, že o Petrovej aktivite vlastne dokopy nič nevieme, že všetko je neisté, nejasné. Averzia voči pápežstvu má korene v minulosti. Bohužiaľ, tento prístup v čoraz väčšej miere si osvojujú aj katolíci, katolícki teológovia a historici. Čím hmlistejšia a nejasnejšia je Petrova postava, tým ľahšie je vybudovať priekopu, priepasť medzi ním a neskoršou Cirkvou, tým jednoduchšie je povzniesť sa nad skutočnými rozdielmi medzi vierou rímskej Cirkvi a herézami.

Zabudnúť na Petra, na jeho poslanie a učenie sa akoby stalo podmienkou dnešného ekumenického dialógu, v ktorom nikto si nenárokuje právo na pravdu, v ktorom sa katolicizmus stáva iba jednou z mnohých interpretácií prvotného kresťanstva, ktorá nie je lepšia ani autentickjšia ako je interpretácia luteránska, kalvínska či evangelikálna. Nájdenie Petrovej hrobky v Ríme, prítomnosť telesných pozostatkov apoštola pod Vatikánskou bazilikou – je nebezpečné pre dialóg, diverzitu, pluralizmus, ekumenizmus.

Foto: Cisár Konštantín, zdroj: wikipedia.com

Vo svojej knihe “Hrob rybára. Vyšetrovanie najväčšieho tajomstva vatikánskeho podzemia” veľa priestoru venujete odpovedi na otázku: naozaj bol či svätý Peter v Ríme? Kedy sa o tom objavili prvé pochybnosti? Kto ich zasial medzi veriacich? Aké argumenty použili vedci na potvrdenie svojej teórie, podľa ktorej sv. Peter nebol nikdy v Ríme?

Je naozaj neuveriteľné, ako je antikatolícka čierna propaganda schopná ovládnuť mysle ľudí. Najdivokejšie a najabsurdnejšie teórie sa šíria a získavajú uznanie len preto, že pri ich zdrojoch tkvie veľké PODOZRIEVANIE. Veľké PODOZRIEVANIE šíriace sa od osemnásteho storočia vychádzajúce z presvedčenia, že všetko, čo je nadprirodzené, musí byť nepravdivé, a keďže kresťanstvo v konečnom dôsledku stojí na zázraku vzkriesenia, nutne z toho musí vyplývať, že všetky jeho posolstvá sú kontaminované klamstvom. Toto podozrenie je zvlášť zamerané na rímsku Cirkev, ktorá podľa toho vznikla, rozvíjala sa a získala toľko veriacich určite len vďaka nejakým intrigám či podvodom.

Všimol som si to v mnohých komentároch k mojim vyjadreniam o Petrovi: „Hlúpy autor, nerozumie ničomu, veď VEDA už dávno dokázala, že Peter nikdy nebol v Ríme, je to len katolícka apologetika!“ Viete, na tieto obvinenia musíte odpovedať, pretože inak ľudia, ktorí nemajú vedomosti a sú náchylní na PODOZRIEVANIE, strácajú vieru. Koľko katolíkov tieto veci naozaj skúma? Koľkí, naopak, sú obeťami takéhoto PODOZRIEVANIA? V každej diskusii týkajúcej sa dejín ľudia často nevedomky predpokladajú, že odovzdávanie Tradície, odkaz prvých generácií, muselo byť skreslené.

Tí, ktorí odmietali Petrovu prítomnosť v Ríme, sa neriadili nijakým výskumom, ale ideológiou. Averzia a nepriateľstvo voči súčasnému pápežstvu znamenali, že stoj čo stoj chceli podkopať jeho základ a zdroj – čiže Petra. Odstránením Petra z Ríma padá autorita pápežov a podkopáva sa duchovná autorita rímskej cirkvi. Ak by Peter nikdy nebol v Ríme a ak by tam nezomrel, nárok pápežstva na autoritu by stratil svoj *raison d'être*. A čo je horšie: Pravdu by mali tí, ktorí v pápežoch videli uzurpátorov, šikovných manipulátorov. Príbeh o prítomnosti Petra v Ríme, jeho mučeníckej smrti a kulte jeho hrobu nemôže byť pravdivý, pretože priveľmi pasuje do príbehu rímskej cirkvi o sebe samej. Mnohí súčasní kritici nemajú problém zmieriť sa s existenciou historického pápežstva ako ľudskej inštitúcie, pre ktorú je charakteristická túžba po moci a chamtivosť. Z tohto hľadiska je pápežstvo založené na Petrovi podľa nich určite mýtus, legenda, forma legalizácie neprávom získanej moci.

To jasne vidno od začiatku: **tí, ktorí odmietli duchovnú autoritu pápežov, veľmi rýchlo našli „dôkazy“ o neprítomnosti Petra v Ríme.** Toto je klasický príklad racionalizácie túžob človeka, budovania teórií, ktoré majú ospravedlniť antipápežské, antikatolícke emócie. To je dôvod, prečo prítomnosť Petra v Ríme popierali valdénski, neskôr Luther a protestanti, a nakoniec mnoho súčasných racionalistov. Preto ten absurdný predpoklad, že ak o Petrovom pobyte nie je zmienka v Novom zákone, apoštol vo Večnom meste určite nikdy nebol. Prečo by však knihy Nového zákona mali rozhodovať o otázke Petrovej prítomnosti v Ríme? Veď zďaleka neposkytujú úplné informácie o ranej Cirkvi! Aby sme im porozumeli, musíme ich vždycky čítať vo svetle druhého zdroja Zjavenia, ktorým je posvätná Tradícia. V skutočnosti je averzia voči Petrovi a spochybňovanie jeho prítomnosti v Ríme vždycky znakom odmietnutia Tradície, spochybňovaním pamäte generácií kresťanov.

Neexistuje nijaký pravdivý argument proti Petrovej prítomnosti v Ríme, naopak sú indície a znaky, ktorých množstvo súčet vedie k záveru, že na základe zdravého rozumu nie je možné spochybňovať prítomnosť Petra ani jeho smrť v hlavnom meste ríše. Tri argumenty sa zdajú byť kľúčové: Prvým je jednotné a súvislé svedectvo po sebe idúcich generácií kresťanov, svätého Klementa, Ignáca z Antiochie, Dionýza z Korintu. Taktiež v ich spisoch z konca prvého storočia po Kristovi máme správy o Petrovej mučeníckej smrti v Ríme. Po druhé, máme súvislé a celistvé posolstvo o mieste uctievania tohto apoštola. **Archeologický výskum nevyvrátiteľne preukázal neprerušenu existenciu kultu Petrovho hrobu.** A nakoniec vec, ktorú absolútne nie je možné spochybniť: žiadne iné mesto okrem Ríma nikdy netvrdilo, že práve v ňom zomrel Peter.

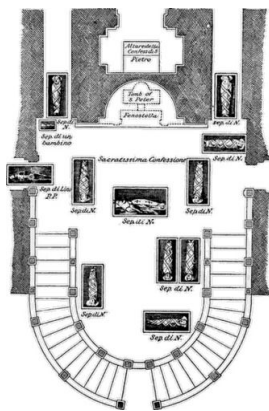
Na chvíľu pripustíme, že kritici majú pravdu, a že pápeži naozaj prišli s príbehom o Petrovej prítomnosti a smrti v Ríme, aby posilnili a ospravedlnili svoju moc. Prečo teda nikdy a nikde sa nijaký biskup v staroveku neozval a nepostavil proti tomuto údajne fiktívnemu príbehu? Prečo nikdy a nikto v staroveku nespochybňoval spojenie Ríma a Petra, ani nestaval proti tomuto rímskemu príbehu príbeh iný – kartáginský, antiochijský, alexandrijský? Ak by novodobí kritici mali pravdu, museli by sme v staroveku mať mnoho príkladov túžby legitimizovať svoju moc zo strany biskupov iných starovekých miest odvolávajúcich sa na Petra a jeho hrob. Na to však nemáme jediný príklad! **Nikto v staroveku nikdy nespochybňoval nároky Ríma a nikto proti nim nikdy nevyjadril svoje nároky.** Žiadne iné staroveké mesto netvrdilo, že Peter je v ňom pochovaný.

Kto boli prví kresťania? Ako sa podarilo obrátiť ich na vieru v Ježiša Krista? Vieme odhadnúť ich počet?

Prvými kresťanmi boli Židia, ktorí uverili v Krista. Od 40. rokov po Kristovi sa postupne zvyšoval počet konvertitov z pohanstva. Bol to prvý dôsledok smrti mučeníka svätého Štefana a neskôr prenasledovania jeruzalemskej cirkvi Herodom Agrippom od roku 41 po Kristovi.

Apoštoli od samého začiatku brali vážne Kristovo odporúčanie a „chodili kázať“. Zvyčajne prvým miestom, kde prišla skupina evanjelizátorov, bola miestna synagóga. Bolo to len prirodzené, pretože Židia očakávali príchod Mesiáša, ktorého predpovedali proroci. Najdôležitejšou výzvou pre apoštolov bolo preto ukázať, že Ježiš je tým Kristom, ktorý bol predpovedaný v Písme. Ako to robili? Veľkú úlohu v týchto dišputách zohralo odvolávanie sa na kľúčové fragmenty proroctva, najmä na knihy Izaiáša, Daniela, Jeremiáša, Malachiáša a na žalmy. Apoštoli prichádzali k Židom, ktorí očakávali príchod Mesiáša a boli presvedčení, že Boh svoj sľub splní, že Vykupiteľ príde každú chvíľu – nebolo treba ich presviedčať, že Boha treba poslúchať. Bolo treba iba (alebo až) ukázať, že poslušnosť Bohu znamená uznať v Ježišovi Syna, a že skutočne veriť v Pána, skutočne Ho poslúchať znamená prijať Ježiša ako Jeho Syna, ako Toho, ktorý je identický s Bohom. Kto počúva Mojžiša, hovorili apoštoli, musí počúvať Ježiša, lebo On je ten, ktorého predpovedal Mojžiš, a kto je väčší Prorok ako on. On je služobník ohlasovaný Izaiášom. On je ten, ktorému Dávid povedal v žalme, že sedí po pravici Božej, že je Synom Božím.

Ešte raz zdôrazňujem, pretože je to kľúčový prvok: Židia v synagógach, ku ktorým prichádzali prví učeníci, už čakali na Mesiáša. Navyše boli presvedčení, že Jeho príchod nastane práve v ich generácii, pretože to naznačovali Danielove slová. Veď Daniel presne označil okamih príchodu Pomazaného a predpovedal Jeho smrť. Bez ohľadu na to, kedy boli slová Danielovho proroctva skutočne napísané, na začiatku prvého storočia po Kristovi v ňom videli proroctvo čias babylonského zajatia a od neho merali čas, kedy malo dôjsť k oslobodeniu. Apoštoli taktiež poukazovali na to, že na Ježiša sa vzťahujú Izaiášove slová o pokornom služobníkovi, niektoré žalmy, niektorých pasáže iných prorokov. Najväčším problémom bola, samozrejme, odpoveď na otázku, ako je možné, že tento Bohom predpovedaný Mesiáš, onen Syn, Jahve, ktorý sám prišiel k svojmu ľudu, bol ukrižovaný. Apoštoli hovorili, odvolávajúc sa na učenie svojho Majstra, že aj toto bolo predpovedané: v Zachariášovi, v 22. žalme, a nakoniec v Jonášovi.

Zdroj: wikipedia.com

Prví nasledovníci vďaka apoštolom pochopili, že odmietnutie Ježiša zo strany ľudu bolo podmienkou spásy. Ježiš, odmietnutý svojím ľudom, bol dokonalou obeťou. Čím väčšie odmietnutie, tým väčšie milosrdenstvo a

hlbšia láska zo strany Boha. Toto výnimočné tajomstvo spočiatku vedeli pochopiť iba tí, ktorí poznali Písma a Proroctvo. Veľmi skoro sa popri Židoch stávali veriacimi aj takzvaní bohaborjní, čiže tí, ktorí prichádzali do synagógy, uznávali kult jediného Boha, videli morálnu nadradenosť biblického náboženstva, ale neprijali všetky pravidlá judaizmu. Poznali aj proroctvá a tak ako Židia očakávali Záchrancu. Pod vplyvom slov a činov apoštolov – a teda aj zázakov a uzdravení – začali znovu čítať to, čo bolo predpovedané. Pravdivé proroctvo bolo pre nich to, ktoré sa splnilo. Toto odlišovalo pravého proroka od proroka falošného: iba to, čo predpovedal prvý, sa naozaj splnilo. **Preto prví učeníci vynakladali také úsilie, aby dokázali, že slová a činy, smrť a vzkriesenie Ježiša boli predpovedané.** Toto dokonale vidno na konci Lukášovho evanjelia, v rozhovore Zmŕtvychvstalého s učeníkmi na ceste do Emauz, keď im povedal: “Vy nechápaví a ťarbaví srdcom uveriť všetko, čo hovorili proroci! Či nemal Mesiáš toto všetko vytrpieť, a tak vojsť do svojej slávy? A počnúc od Mojžiša a všetkých Prorokov, vykladal im, čo sa naňho v celom Písme vzťahovalo.” (Lk 24, 25-27).

Apoštoli potom prišli k dekódovaniu Písma: ukázali, že všetko, čo zažili, bolo predpovedané. Vysvetľovali pieseň o Božom služobníkovi z Izaiášovho proroctva, ukazovali, že to, čo Daniel predpovedal o príchode kráľovstva a prebodnutom Mesiášovi, sa splnilo pred ich očami, odvolávali sa na príbeh smrti a návratu do života proroka Jonáša. Nezabúdajme, že v generácii Židov, na ktorú sa obracali so svojim posolstvom, všetci čakali na príchod Záchrancu. Aké silné bolo toto presvedčenie, ukazuje sám židovský historik Jozef Flavius –**práve presvedčenie, že vládca sveta príde z východu, bolo hlavnou príčinou vypuknutia židovskej vojny.** Predstavme si, aké to muselo vtedy byť púšťať sa do boja s Rómom, s jeho neporazitelnými légiami, vojakmi, ktorí už mnohokrát porazili Židov, prvýkrát za čias cisára Pompeia! Nebyť horlivej viery v príchod Mesiáša, nebyť presvedčenia, že Písmo jednoznačne predpovedalo Jahveho víťazstvo, vojna by nebola nevypukla. Horlivosť Židov bola taká veľká, že viac verili predpovediam Písma než vlastným očiam, svojmu rozumu a svojim znalostiam, ktoré hovorili, že iba šialenec by sa mohol púšťať do vojny s Rimanmi. Nebyť istoty, že prísľub sa musí splniť, apoštoli by nemohli nájsť toľkých verných nasledovníkov. Takto vznikali jednotlivé miestne komunity.

Pokiaľ ide o ich počet, nemáme presné údaje. Lukáš hovorí o tisíckach konvertitov, ale v týchto slovách treba vidieť skôr opis charakteristický pre starovek, zdôrazňujúci účinnosť Slova, nie presné číselné údaje. Kresťanstvo sa určite zrodilo v mestách. Veľké a stredne veľké mestá ríše boli prvými strediskami novej viery. Čím bližšie boli ku komunikačným trasám a k veľkým námorným prístavam, tým početnejšie boli skupiny kresťanov a tým rýchlejšie tam vznikali miestne komunity. Možno predpokladať, že v šesťdesiatych rokoch po Kristovi nebolo v ríši viac ako niekoľko tisíc kresťanov. Bolo to len malá hŕstka v porovnaní s počtom Židov, ktorých bolo asi 4-7 miliónov. V tom čase celé impérium malo okolo 50 miliónov obyvateľov. Najväčšie mesto Rím ich malo pravdepodobne niečo viac ako pol milióna.

V “Hrobe rybára” upozorňujete na skutočnosť, že najväčšiu skupinu medzi kresťanmi netvorili chudobní, ale príslušníci tzv. strednej a vyššej triedy. Tento trend sa zachoval dodnes - ak sa pozrieme na Ďaleký východ, vidíme, že v Zmŕtvychvstalého Krista veria predovšetkým ľudia, ktorí boli kedysi označovaní za aristokraciu. Čo to znamená a prečo je tu stáročia vyvíjaná snaha presvedčiť svet, že kresťanmi sú predovšetkým členovia najnižších spoločenských vrstiev?

Preto, lebo chce sa ukázať, že kresťanstvo je náboženstvom prostáčíkov, nevzdelaných, neosvietených, že mohlo osloviť otrokov, ľudí z najnižších vrstiev, pre ktorých to bol druh „ópie“, forma kompenzácie za neúspešný život, že kresťanstvo je dôsledkom resentimentu, vzbury slabých proti múdrym. Skutočnosť však bola iná. Sám Peter bol istotne, povedané dnešným jazykom, predstaviteľom vyššej strednej triedy. Bezpochyby k vyššej vrstve patrili Zebedejovi synovia Ján a Jakub, – riadili minimálne stredne veľkú spoločnosť zaoberajúcu sa lovom rýb a ich predajom aj v Jeruzaleme. Taktiež nie je náhoda, že medzi prvými kresťanmi nežidovského pôvodu boli stovky členov senátorských rodín, aristokracie. Veď to títo ľudia sa najviac zaujímal o filozofiu a nové náboženstvá prichádzajúce z východu, to oni videli v kresťanstve vyššiu, lepšiu, hlbšiu múdrosť, než akú ponúkali pohanské školy! **Kresťania museli od začiatku obhajovať svoju vieru, zdôvodňovať jej existenciu, vysvetľovať, prečo Ježiš musel zomrieť na kríži, dokazovať, že jeho smrť a vzkriesenie neboli ničím náhodným, ale uskutočnením plánu.** Apoštoli mohli nájsť nasledovníkov iba keď ukázali, že to, čo sa stalo, bolo predpovedané. Nebol to *Deus ex machina*, ale uskutočnenie skrytej, zašifrovanej múdrosti. Prijatie kresťanstva preto prebiehalo za účasti rozumu, vyžadovalo od prvých nasledovníkov duchovné a intelektuálne úsilie a potom prijatie nového modelu života.

Prečo boli kresťania obvinení z podpálenia Ríma za čias Neróna, za čo boli strašne prenasledovaní a zabíjaní?

Po smrti a zmŕtvýchvstaní Ježiša boli hlavnými odporcami novej „cesty“ Židia, ktorí evanjelium odmietli. Rimania sa ku kresťanom správali ľahostajne alebo dokonca žičlivo, ako o tom píše Skutky apoštolov. Židia, ktorí odmietli Krista, bojovali proti kresťanom z viacerých dôvodov. Po prvé, odmietali predstavu trpiaceho Mesiáša. Považovali to za zosmiešnenie ich náboženstva. Verili v Mesiáša víťaza nad pohanmi. **Pre nich príchod Mesiáša musel byť spojený s víťazstvom Izraela nad pohanským svetom.** Božie zaslúbenia čítali ako proroctvo pozemského víťazstva Izraela. Z tohto hľadiska nemohli pripustiť, žeby Ježiš bol Synom: Čo je to za žalostný Mesiáš, ktorý namiesto toho, aby vyhnal pohanov z Jeruzalema, nechal sa pribiť na kríž ako mnoho iných skrachovancov? Po druhé, boli presvedčení, že ich pôvod od Abrahámu im dáva ničím neporovnateľné duchovné privilégia: Zjavenie mohol dostať len vyvolený ľud. Preto ho žiarlivo strážili. Pristúpiť k nemu bolo možné iba obriezku a prijatím všetkých požiadaviek a zvykov židovského náboženstva.

Oproti tomu Židia, ktorí prijali kresťanstvo, do spoločenstva nového Izraela prijímali rovnako pohanov, ktorí vyznali vieru v Krista, ako rovnocenných a so všetkými právami. Vyznaním viery sa každý – teda aj ne-Žid – stal plnohodnotným členom spoločenstva, rovnoprávnym členom Izraela. Obriezka zrazu prestala byť nutnou podmienkou. Aký veľký to bol prelom, ukazuje desiata kapitola Skutkov apoštolov, keď Peter pokrstil stotníka Kornélia. Zostúpenie Ducha Svätého na neho je znakom, že Boh od obrátených pohanov už nevyžaduje obriezku. Prístup k Bohu, privilégium, ktoré pôvodne dostali Židia, pokrvní Abrahámovi potomkovia, sa teraz stal privilégiom Abrahámových duchovných potomkov. Iba telesná príslušnosť k izraelskému národu nestačila. Preto mnohí Židia čoraz väčšmi považovali kresťanov za nebezpečných konkurentov: ako sa kresťanstvo začalo šíriť, niekdajší bohabojní pohania prestali chodiť do synagóg a šli za kresťanskými učiteľmi. Tvrdili, že sú synmi Izraela, ale nedávali sa obrezať, ani nechceli byť prozelytmi.

Židovské komunity sa od samého začiatku snažili brániť a najlepším spôsobom bolo očierňovanie, niekedy aj otvorené prenasledovanie. Je možné, že to boli prví židovskí polemici, ktorí pripisovali kresťanom

kanibalizmus a obviňovali ich zo sexuálnych orgií. V roku 64 po Kristovi, keď Nero potreboval obetného baránka, niekoho, koho by mohol obviniť zo založenia požiaru, niekto, s najväčšou pravdepodobnosťou "judaizujúca" Poppea, mu vnukol myšlienku o kresťanoch. Boli ideálnym obetným baránkom. Na jednej strane mnohí v nich videli zástupcov ďalšieho východného kultu, ktorý vzbudzoval averziu u konzervatívnych Rimanov. Na druhej strane ich neobhajovali židovskí rodáci, pre ktorých boli kresťania zradcami, nebezpečnými rojkami ničiacimi jednotu Izraela.

Zdroj: needpix.com

Z informácií, ktoré ste získali, vyplýva, že sv. Peter po svojej mučeníckej smrti na obrátenom kríži bol s najväčšou pravdepodobnosťou pochovaný "do obyčajnej vykopanej jamy". Na tomto mieste, v roku 324, za cisára Konštantína, bola postavená bazilika. Či po vyše 250 rokoch po smrti prvého pápeža bolo možné presne lokalizovať jeho hrob?

Týchto 250 rokov je doba, počas ktorej, ako to práve ukázal archeologický výskum, na Petra a na jeho hrob pamätalo cirkevné spoločenstvo v Ríme. Na konci druhého storočia po Kristovi svätý Irenaeus z Lyonu spomína prvých šiestich Petrových nástupcov. Niet pochyb, že informácie o tom mal z prvej ruky od rímskych kresťanov. Vieme tiež, že už v roku 160 po Kristovi bola na mieste Petrovho hrobu postavená prvá kaplnka. Prví kresťania sa od začiatku starali o miesto, kde bol pochovaný zakladateľ ich komunity – nikde sa neobjavujú pochybnosti o tom, kde bol pochovaný. Na konci druhého storočia sa rímsky kňaz Gaius pýši Petrovým hrobom, hovorí, že je vo Vatikáne, z čoho je jasné, že jeho poloha bola rímskym kresťanom veľmi dobre známa. Po celú dobu od Petrovej smrti, pravdepodobne v roku 64 alebo 67 po Kristovi, do roku 320, kedy Konštantín začal stavať baziliku, rímska Cirkev nepretržite existovala a pápeži ďalej odovzdávali poznanie o mieste hrobu. Prvé jasné svedectvá o tom, akú veľkú rolu u kresťanov zohrával kult relikvií mučeníkov, máme z obdobia od polovice druhého storočia po Kristovi – je možné si predstaviť, že by kresťania, ktorí sa tak veľmi starali o telesné pozostatky svätého Polykarpa, boli zabudli na miesto, kde bol pochovaný svätý Peter? Čistá absurdita.

Prečo po stáročia sa pápeži nechceli púšťať do archeologických prieskumov v suteréne baziliky sv. Petra, aby tam našli Kéfasove telesné pozostatky?

Možno stovky rokov je priveľa, pretože majme na pamäti, že moderná archeologická veda, to je osemnásť, možno devätnásť storočie. Dôvodov na otáľanie s rozhodnutím o preskúmaní hrobu bolo niekoľko. Po prvé, Petrov hrob sa nenachádzal kdesi v ústraní, ale v samom centre najväčšej katolíckej baziliky na svete. Dostať sa k nemu si vyžadovalo veľkú obozretnosť.

Najmenšia chyba mohla mať desivé následky – zrútenie podlahy, a možno aj kolaps samotnej baziliky? Tieto prieskumy sa trochu dajú porovnať s operáciou živého organizmu. Po druhé, pre pápežov a pre katolíkov

Petrov hrob nebol archeologickou zaujímavosťou, ale miestom odpočinku princa apoštolov. Bolo to miesto uchovania relikvie, čohosi, čo je drahé, posvätné, blízke. Preto nebolo ľahké proste uznať, že k tomu, čo je posvätné a blízke, treba pristupovať vedecky a s potrebným, odstupom. Po tretie, prípadný neúspech, nenájdenie hrobu, by pre pápežstvo znamenalo imidžovú katastrofu. Všetci nepriatelia Cirkvi len na toto číhali. Predstavte si reakciu svetových médií na situáciu, ktorej by archeológovia zostúpili pod podlahu a nenašli tam stopy po apoštolovom hrobe. Mohlo by to jednoducho znamenať koniec pápežstva. Preto taká opatrnosť a zdržanlivosť.

Čo také sa stalo v roku 1939 počas pontifikátu pápeža Pia XII., že táto prax sa porušila a začalo sa skúmať vatikánske podzemie?

Opäť tu zavážilo niekoľko faktorov. Po prvé, Pius XII. sa od mladosti veľmi zaujímal o archeológiu a počiatky kresťanstva. Eugenio Pacelli bol, ako sa vtedy tomu hovorilo, "rímskym Rimanom" – jeho rodina po celé generácie slúžila vo Vatikáne. Rímskosť a jeho spätosť s Petrom mu pripadali ako čosi veľmi prirodzené a predurčovali ho, aby tento výskum uskutočnil.

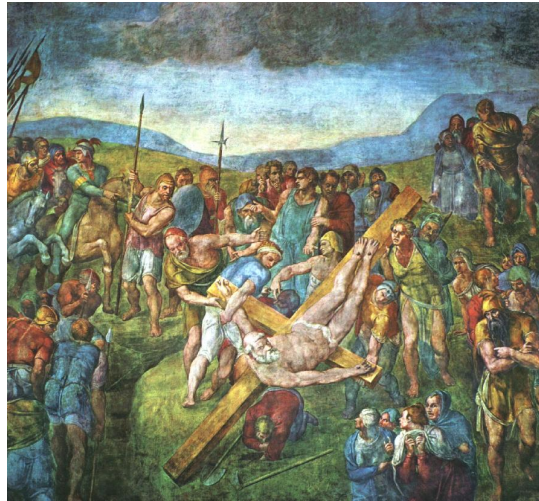
Po druhé, pápež veril, že nájdenie hrobu a pozostatkov Petra prispeje k oživeniu pravej katolíckej viery. Určite vnímal isté znepokojujúce príznaky nového modernizmu či neo-modernizmu. Viera sa stávala čoraz viac abstraktnou a preintelektualizovanou, Boh bol čoraz viac vytláčaný z histórie, stával sa nanajvýš abstraktným princípom myslenia, formou nekonečna, akousi nejasnou ideou, pocitom, nedefinovanou emóciou. Táto nová, údajne osvietená viera, sa čoraz viac vzdŕaľovala od matérie, od toho, čo je zmyslové, konkrétne, od svedkov, od mučeníkov. Takáto viera sa k relikvii stavia ľahostajne, nanajvýš ju môže považovať za pozostatok vzdialenej historickej udalosti. Môže povzbudiť k reflexii a pripomínať, čo je duchovné. Dávni kresťania videli v relikvi oveľa viac, skutočnú prítomnosť svätého mučeníka. Boli si istí, že keď sa ich dotknú, budú vyslyšaní, že skrze nich majú kontakt s nadprirodzenom. Táto nová abstraktná, modernistická viera však neuznáva, že by prítomnosť relikvie, kontakt s tým, čo je telesné a zmyslové, umožňovali privilegovaný prístup k Bohu. Hoci je Boh všadeprítomný, práve modlitba pri tele zosnulého mučeníka (a kto je väčší svätý na zemi než Peter, ten, ktorého Ježiš nazval skalou?) bola mimoriadne účinná. Práve prostredníctvom relikvií sa Boh sprítomňuje neobyčajne blízky a mocným spôsobom.

Po tretie, Pius si mohol myslieť, že keď objav Petrovho hrobu a tela prvého apoštola prispeje k zvýšeniu autority Svätej stolice, že sa môže pričiniť aj o upokojenie politických nálad a napätia v spoločnosti. Od čias pápeža Benedikta XV., pápeža I. svetovej vojny, jeho nástupcovia vždy vystupovali v obrane mieru. Nezabúdajme, že Pius prijal rozhodnutie 28. júna 1939, v predvečer sviatku svätého Petra a Pavla, iba niekoľko mesiacov pred vypuknutím vojny. Pius určite prejavil veľkú odvahu a neobyčajnú dôveru. Jeho rozhodnutie mohlo svedčiť o jednom: Pius už od začiatku nemal pochybnosti, že prieskum bude úspešný.

Ako vyzerali 10 rokov vykonávané výkopové práce? Aký vplyv na nich mala Druhá svetová vojna a rozdelenie sveta „železnou oponou“?

Bezpochyby, vyjadrené eufemisticky, vojna nepriala archeologickým prácam. Vojna predovšetkým ovplyvnila zloženie tímu archeológov. Najdôležitejším kritériom nebola kompetencia, hoci niektorí z nich ju mali, ale lojalita, schopnosť, ľudovo povedané, „držať jazyk za zubami“. Pius musel mať istotu, že v indiskrétnom Vatikáne sa žiadna informácia nedostane príliš rýchlo von. Preto oficiálne šlo o malé rekonštrukčné práce a bolo tiež spomenuté, že ich cieľom bolo nájsť pohrebisko slávneho renesančného

skladateľa Giovanniho Pierlugiho Palestrinu. Na čele archeologickej skupiny stál monsignor Ludwig Kaas, jeden z najspoľahlivejších spolupracovníkov pápeža Pia. Otec Kaas bol niekdajším vodcom katolíckej strany Centrum, po uzavretí konkordátu medzi Tretou ríšou a Vatikánom natrvalo opustil Nemecko. Bohužiaľ, nebol odborníkom na archeológiu. Netreba tiež zabudnúť, že počas vojny bolo vatikánske podzemie využívané pre tajné, dôverné rozhovory medzi predstaviteľmi Vatikánu a zástupcami konšpirátorov, ktorí od začiatku chceli zvrhnúť Hitlera. V roku 1943 slúžili aj ako úkryt pre židovských utečencov, dezertérov a spojeneckých špiónov. Je pochopiteľné, že to nebola ideálna atmosféra pre nestranný, pokojný vedecký výskum.

Zdroj: en.wiki.org

Podarilo sa nájsť pozostatky sv. Petra?

Podľa môjho názoru odpoveď na túto otázku je krátka a jednoznačná: Áno, podarilo sa. Samozrejme, v tejto veci môžete mať iba takú istotu, aká platí pre všetky historické výskumy, a preto možno hovoriť o veľmi vysokej pravdepodobnosti. História nie je exaktná veda a iná istota prísluší metafyzickému či matematickému tvrdeniu a iná tvrdeniam týkajúcim sa dávnej histórie. Aby sme mali úplnú istotu, že ide o Petrove telesné pozostatky, bolo by potrebné vykonať, čo je, samozrejme, nemožné, analýzu DNA, a na toto by bolo treba odobrať vzorku genetického materiálu od potomka či potomkov Petrových príbuzných. Je jasné, že toto nie je reálne. Ako som však podrobne a krok za krokom v knihe opísal, súhrn nepriamych dôkazov – indícií – jednoznačne dovoľuje vyvodiť záver, že kosti nachádzajúce sa v súčasnosti v malých škatuliach z plexiskla patrili Šimonovi Petrovi.

Aké ťažké boli tieto výskumy, svedčia samotné dátumy. Rozhodnutie o začatí vykopávkov bolo prijaté 28. júna 1939. **Pius XII. oznamuje svetu, že archeológom sa podarilo odkryť Petrov hrob v decembri 1950.** Zároveň uvádza, že nie je možné stopercentne určiť, či kosti nachádzajúce sa v blízkosti hrobu patrili princovi apoštolov. Skutočnosť, že Petrove pozostatky boli naozaj nájdené, ohlásil o osemnásť rokov neskôr, v júni 1968, až pápež Pavol VI. Zároveň používa opatrnú formuláciu – hovorí, že objavené kosti sú „podľa všetkého” Petrove. Po smrti Pavla VI. v roku 1978, informácie o Petrových kostiach zmizli zo všetkých oficiálnych publikácií Vatikánu a osoba, ktorá najväčšou mierou prispela k objavu, sa stáva *personou non grata*. Navrch má frakcia jej protivníkov, skeptikov, tých, podľa ktorých kosti nájdené profesorkou nepatrili Petrovi. K zmene dochádza až po príchode Benedikta XVI. na Petrov trón. Najprv nariadil preskúmanie Pavlových telesných pozostatkov v Bazilike sv. Pavla za hradbami. Ukazuje sa, že

patrili mužovi, ktorý zomrel s najväčšou pravdepodobnosťou v druhej polovici prvého storočia po Kristovi. Spôsob ich uchovávaní a znaky svedčiacie o ich uctievaní prezrádzajú, že ide o apoštola Pavla. Ukazuje sa, že boli uložené rovnakým spôsobom ako Petrove kosti – preto Benedikt ešte raz povoláva komisiu, ktorá má odznova všetko preskúmať. Táto komisia v roku 2013, na začiatku pontifikátu Františka, prišla k záveru, že pravdu mala profesorka Guarducci, v tom čase už nebohá.

Prečo sa o tomto, jednom z najdôležitejších archeologických nálezov v dejinách ľudstva, prakticky mlčí? Prečo nájdenie pozostatkov prvého pápeža nie je v dnešnom svete zdáleka také zaujímavé ako objavy súvisiace so starovekým Egyptom, Perziou atď.?

Pretože je veľmi nepohodlné. Napriek skeptikom, kritikom a racionalistom, všetky znaky na nebi i na zemi naznačujú, že **pod bazilikou, alebo presnejšie niekoľko metrov pod oltárom baziliky, sú naozaj telesné pozostatky kniežaťa apoštolov a taktiež jeho hrob**. Ukazuje sa teda, že antikatólicka propagandistická kampaň bola postavená na klamstve. Hlúpe, však? Koľko význačných mužov sa tým takpovediac zdiskreditovalo! Koľko vynikajúcich osobností, opäť použijem hovorový jazyk, tomu naletelo. Nie je ľahké si to priznať. Nie je ľahké uznať, že rímska cirkev a pápežstvo nevznikli v dôsledku falšovania, intríg, legiend a mýtov, ale boli postavené na krvi, ktorú Peter vylial. A že Rím odvolávajúci sa na Petra mal od začiatku vždycky pravdu, že rímska cirkev vyrástla ako veľký strom zo zrna, ktorým bola Petrova mučenícka smrť.

Pre mnohých je to neznesiteľné. Myslia si, že príbeh o Petrovom hrobe a jeho telesných pozostatkoch je rovnako pravdivý ako príbeh o Konštantínovom dare. Nechcú uznať, že preto, že sa v dejinách pápežstva objavili falošné dokumenty, neznamena to, že všetko bolo nepravdivé. Silné protikatólické predsudky môžu za to, že je tak mnoho skeptikov, a že tak málo sa o tomto objave hovorí. Okrem toho na ocenenie jeho významu treba vyvinúť aj trochu úsilia. Treba porovnať rôzne zápisy, skontrolovať, pouvažovať. Ako som povedal, aby sme dospeli k presvedčeniu, že ide naozaj o hrob a relikvie Petra, treba pospájať mnoho indícií a stôp. **Ak má niekto zlú vôľu, je predpojatý, stereotypne uvažuje, vždycky nájde dostatok výhovoriek, aby nedospel k pravde o Petrovom hrobe**. Bude vždy môcť tvrdiť, že jedinou preukázanou vecou je pod dlažbou sa nachádzajúci hrob „nejakého dôležitého kresťana“, pretože ako vieme, či nápis „Peter je vnútri“ nie je výsledkom omylu? A odkiaľ môžeme mať istotu, že niekto mŕtvolu nevymenil? atď., atď. Pochybnosti možno predkladať donekonečna – taký charakter majú historické zistenia.

Kto je dnes tvorí najväčšiu skupinu “návštevníkov”, hrobu svätého Petra? Veriaci - tak ako pred stáročiami - či turisti, ktorí si veľmi často neuvedomujú, na akom dôležitom mieste sa nachádzajú?

Úprimne povedané, neviem, či to niekto skúma. Tieto kategórie je ťažké rozlíšiť. Je isté, že atmosféra sekularizácie preniká aj do Petrovej baziliky. Na druhej strane som tam mnohokrát stretával početné skupiny pútnikov, ľudí ponorených do modlitby, adorácie Najsvätejšej sviatosti, ľudí, ktorí verili, že blízkosť Petrovej relikvie im umožní, aby ich Boh vypočul. Je ťažké povedať, aký je pomer medzi “zvedavými” a “zbožnými” návštevníkmi, aj keď sa obávam, že počet tých druhých klesá.

Z tohto pohľadu sa vo všeobecnosti dá povedať, že nájazd turistov na sväté miesta má hrozné následky. Často ľudia nevedia, ako sa majú správať. Ťažko povedať, či pre nich vôbec existuje nejaké *sacrum*. Niet pochyb, že masový turistický ruch zabíja sakrálnosť. **Sakrálnosť treba chrániť celým systémom rituálov a pravidiel** správania sa. Aby to, čo je sväté, sa aj ukazovalo ako sväté, prístup k nemu musí byť regulovaný, chránený a spojený s radom obmedzení. Nie je to len o oblečení, ale aj o správaní, gestách, tichu a výrazných znakoch podriadenosti. Predstavte si, je to len analógia, že ste v divadle antickej tragédie a váš sused sa stále smeje, s niekým sa cez mobil dobre baví a pritom pojedáva popcorn. Vtedy sotva dokážete vnímať veľkosť, hĺbku a majestát gréckej tragédie. Dnes tie najposvätnejšie miesta kresťanstva čoraz častejšie pripomínajú kabinet kuriozít, či inú formu svetských múzeí.

Pamätám si, keď som navštívil jeden z kláštorov na hore Athos. Veľmi som sa tam chcel zúčastniť liturgie, tak som vstal, presnejšie povedané, o piatej ráno ma zobudili mníši. Pretože sa liturgia natiahla na niekoľko hodín, raz alebo dvakrát som si zdriemol. Len čo mi hlava klesla na hrudník, objavil sa, ani neviem odkiaľ, mních a štuchol ma do ramena. Samozrejme, viem, že nie je možné porovnávať prístup do Baziliky svätého Petra s horou Athos, ale je isté, že masový turizmus nesie so sebou čoraz väčšie ohrozenie posvätnosti.

Dočkáme sa zmeny súčasného stavu? Či hrob a pozostatky sv. Peter umožnia Cirkvi, aby sa vyhla tomu, čoho sa Pius XII. obával, čiže prehnanej intelektualizácie našej viery? Keby sa nahlas povedalo: „Na tomto mieste spočíva prvý pápež“, nepomohlo by to prekonať krízu viery, krízu pápežstva a odstrániť „satanov dym“, ktorý „cez nejakú štrbinu prenikol do Božej Cirkvi“?

Samotné vyhlásenie v historickom zmysle, pravdepodobne nie. Keby sme však nájdanie Petrovho hrobu a jeho relikvií nebrali len ako dávnu historickú minulosť, potom určite áno. Vtedy by však bolo toho treba povedať viac, bolo by treba povedať, že **rímska Cirkev bola naozaj postavená na skale, že zachovala neporušený depozit viery, že kto chce byť naozaj kresťanom a patriť do toho istého spoločenstva, aké viedol v 50. a 60. rokoch Peter**, musí sa zjednotiť vo viere a vo vierovyznaní so všetkými jeho nástupcami, **musí uznať pravdivosť katolíckeho náboženstva a nepravosť všetkých tých učiteľov, ktorí rôznymi spôsobmi vieru deformovali**. Musí uznať, že jediná pravá Cirkev je postavená na Petrovi, doslova na jeho hrobe a telesných pozostatkoch, pripojiť sa k nemu a prijať jeho učenie. Svätý Ambróz vyslovil krásnu vetu: *Ubi Petrus, ibi ecclesia* – Kde je Peter, tam je Cirkev. **Vieme, kde je Peter a teraz je potrebné z toho vyvodiť závery**. Vtedy by nález Petrovho hrobu a jeho pozostatkov bol ozajstným liekom. Na to je však potrebná odvaha a viera súčasných nástupcov apoštola. Úprimne povedané, nevidím ju.

Pozrite tiež: https://farabrehy.sk/sites/default/files/pdf/Prezentacia_PETROS_ENI.pdf

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/ponury-tien-ekumenizmu-na-hrobe-svateho-petra-rozhovor-s-pawlom-lisickim/>